

Gjorde Vasaloppet till en storindustri

Rolf Hammar var generalsekreterare för Vasaloppet i 23 år, han slutade 2008. Vasaloppet växte från en liten skidtävling till en storindustri, sade han när han besökte Karlskoga idrottsveteraner i september.

Vasaloppet kan idag jämföras med en storindustri. 30 heltidsanställda jobbar idag i "företaget". Över en miljon åkare har gått i mål i Mora under den stolta devisen "I fädens spår för framtids segrar"

I vasaloppssammanhang anses deltagarna vara kunder. Det ska finnas mycket för kunden att välja på och kunden ska också gärna hjärntvättas under resans gång, inte minst för att få in nya individer som åker i alla de lopp som erbjuds.

Från och med 1979 blev Vasaloppet med än bara de nio milen mellan Sälen och Mora första söndagen i mars varje år. Då infördes Öppet spår. 1988 kom Tjejvasan, 1997 KortVasan och HalvVasan, 2003 StafettVasan, 2004 StavgångsVasan – som dock redan är nedlagd, 2008 UngdomsVasan, 2009 CykelVasan och 2014 UltraVasan, löpning i vasaloppspårets nio mil.

- Den största revolutionen som skett var när CykelVasan introducerades och den kommer att bli ännu större, tror Rolf Hammar.

Det är IFK Mora och Sälens IF som äger Vasaloppet sedan 1990, dessutom är ytterligare 52 föreningar involverade. De inhyrs för att göra jobb i samband med evenemangen. De föreningarna delar på tre miljoner per år.

Ekonomisk betydelse

Loppet har således stor ekonomisk betydelse för föreningslivet i den västra och norra delen av Dalarna. För kommunerna i samma region är det också en riktig mjölkossa.

- Vasaloppet har stor ekonomisk betydelse för orten och landskapet. Jag brukar säga att privatboendet i samband med vasaloppsveckan är den största svarta affären som finns. En villa kan hyras ut för 15 - 16.000 kronor i veckan. Familjer kommer för att bo, äta, handla i övrigt så det genererar pengar. Bara träningslägren innan handlar om stora pengar. 2013 anordnades det bara träningsläger för 22 miljoner.

Numera är det prispengar i loppet, tidigare fanns startpengar oh det är inte riktigt samma sak.

- En gång fick Juha Mieto 19.000 kronor i startpengar. Han kom på 99:e plats. Vi Mora-pojkar blev sju och åtta, jag själv åtta, och vi fick knappt ett tack. Det där var inte så bra och det knorrades en del innan det ändrades.

Marknadsföring

Marknadsföring är en stor sak, det är där skidåkarna blir kunder. Man konstaterade att snittåkaren i Vasaloppet var en 42-årig stockholmare som åkt två lopp. Med de i tankarna slutade man marknadsföringen i höjd med Östersund-Sundsvall. Norrlänningarna anmälde sig ändå.

- Det var mer givande att åka till Helsingborg och Göteborg för att hitta vår publik.

En detalj i sammanhanget är att Vasaloppsspåret är Naturreservat.

- Ett reservat nio mil långt och nio mil brett, som han sa Hammar. Det är dock reservat bara vintertid, vilket har gjort det tufft att säkra sommarenemangen.

Numera är sänds Vasaloppet i tv sedan 1968, det har sänts i radio sedan 1925. Första gången över tusen åkare deltog var 1959 – 1.137, första gången över 10.000 var 1977 – 10.934.

Det finns hur mycket fakta som helst om Vasaloppet, bara några till; Bengt Eriksson från Sälen är värst med 60 körda lopp, 25 stycken har åkt 50 lopp eller fler, tusen har åkt 30 lopp eller fler. Tänk bara hur mycket dessa har betalt i anmälningsavgifter.

Träffat många kungar

Under alla år har Rolf Hammar träffat massor av människor, intressanta sådana och skidfolk inte minst. Han har en ocean av historier att ösa ur och han kan berätta en historia. Han tycker dessutom att det är viktigt.

- Det är viktigt att vi äldre för historien vidare. Har vi inte historien har vi heller inte grunden.

Historier om de personer som skrivit skidhistoria mellan Sälen och Mora finns det hur många som helst. Om Sixten Jernberg;

- Han var kärv men han hade glimten i ögat och han trivdes med en tuff dialog. När han fått stryk i spurtens gång var han upprörd för att Mora-ledarna inte servat honom under loppet. Efter målgång slängde han skidorna och skrek ”åt helvete med er morakarlsvärlar”. Han hade ett ont öga mot morakarlar efter det.

I samband med ett jippo på Solvalla ville också kände tv-producenten Lennart Jelbe gärna träffa Sixten. Det fick han och Sixten sa ”är det du din jävel som gör tv”. Kärv i tonen som sagt.

”Mora-Nisse” Karlsson är också en av skidkungarna, nio segrar i det lopp han senare blev tävlingsledare för.

- Det finns nog ingen som skrivit så många autografer som ”Mora-Nisse”. Han var en enkel människa och en av hans egenheter var att han ville åka hem om han var borta på något även kvällstid även om det var 30-40 mil. Det var bara lyda och jag fick köra.

Körde ifrån Säpo

En tredje kung Rolf Hammar mött är riktige kungen, Carl XVI Gustaf.

- Han har gett oss stor PR genom åren. Det vara en stor sensation när han åkte första gången 1977. Han åkte tio år senare också, öppet spår på 7.09. Han hade roligt åt att Säpo-bevakningen inte hängde med. Under loppets gång fick de byta vid flera tillfällen för att orka hänga med kungen. Jag tror det var 21 vakter som åkte sträckan. Kungen var inte nöjd med att säpokillarna fick samma tid som honom på de diplom som delades ut efteråt. Det fick vi ändra till att sätta streck för tiden på deras diplom.

- Prins Carl Philip har dessutom kört Öppet spår och StafettVasan och prinsessan Madeleine har åkt Tjejvasan. När vi berättar detta för japanerna att svenska kungahuset gör så tror de inte att det är sant, slutade Rolf Hammar.

Vid pennan

Ingvar Carlsson